

**UZASADNIENIE
DO PROJEKTU UCHWAŁY
W SPRAWIE ZNIESIENIA FORMY OCHRONY PRZYRODY
DLA DRZEWA POMNIKA PRZYRODY
NA TERENIE GMINY CIESZYN**

Zgodnie z art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 z późn. zm.) pomnikami przyrody są pojedyncze twory (lub ich skupiska) przyrody żywej i nieożywionej o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów. W myśl art. 44 ust. 1 i ust. 3 ustawy o ochronie przyrody zarówno ustanowienie pomnika przyrody, jak i zniesienie tej formy ochrony przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy, przy czym projekt stosownej uchwały wymaga uzgodnienia – zgodnie z art. 44 ust. 3a ustawy – z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Z zapisów art. 44 ust. 4 przytoczonej powyżej ustawy wynika, że zniesienie tej formy ochrony przyrody może nastąpić w razie utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych, ze względu na które ustanowiono formę ochrony przyrody, lub w razie konieczności realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych bądź zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego. Natomiast w art. 40 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody wskazano, że na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Na terenie Cieszyna znajduje się (na dzień 14 czerwca 2024 r.) 48 pomników przyrody ustanowionych w latach 1954-2023, a ochroną objętych jest łącznie 101 drzew. Jednym z pomnikowych drzew jest buk pospolity odmiana miedzianolistna *Fagus sylvatica* 'Cuprea' o obwodzie pnia 360 cm, rosnący w parku przy Szpitalu Śląskim, na nieruchomości położonej w Cieszynie przy ul. Bielskiej 4, na działce nr 97/16 obr. 45 będącej własnością Powiatu Cieszyńskiego, w trwałym zarządzie Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie (współrzędne geograficzne drzewa: N 49°44'44.1" E 18°38'21.6"). Przedmiotowy buk jest elementem grupowego pomnika przyrody ustanowionego rozporządzeniem Nr 22/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 listopada 1998 r. (Dz. U. Woj. Bielskiego z 1998 r. Nr 20, poz. 346) i zarejestrowanego w miejskim rejestrze pomników przyrody pod numerem 22 (jako drzewo nr 3). Objęcie ochroną tego drzewa nastąpiło z uwagi na jego wyjątkowe walory przyrodnicze, kulturowe, historyczne i krajobrazowe. Buk należy do rzadko spotykanej odmiany miedzianolistnej, a na podstawie dostępnych źródeł ikonograficznych można przypuszczać, że został posadzony w ramach pierwotnego zagospodarowania terenów zielonych towarzyszących obiektom Szpitala Śląskiego. W momencie objęcia ochroną buk miał okazałe rozmiary (obwód pnia, wysokość, szerokość korony), a jego imponująca sylwetka dominowała w tej części założenia o charakterze parkowym (drzewo rośnie na skwerze pomiędzy budynkiem administracji a pawilonem I). W I połowie 2023 r. zaobserwowano objawy szybko postępującego zamierania (z nieustalonych przyczyn) drzewa, natomiast w roku 2024 stwierdzono jego obumarcie. Drzewo to rośnie na nieruchomości zabudowanej obiektami placówek opieki zdrowotnej, w bezpośrednim sąsiedztwie budynków szpitala, intensywnie użytkowanych ciągów pieszych oraz dróg wewnętrznych, a także miejsc parkingowych. W ocenie służb miejskich brak racjonalnych przesłanek do dalszego zachowania drzewa do jego samoistnego, całkowitego rozpadu. Spełnione tym samym zostały przesłanki do zniesienia formy ochrony przyrody na podstawie art. 44 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, a docelowo – usunięcie zamarłego buka (w trybie zgodnym z obowiązującym w tym zakresie przepisami).

Projekt przedłożonej uchwały został pozytywnie uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach postanowieniem znak WPN.623.24.2024.KB z dnia 16 lipca 2024 r.

Załącznik do

uzasadnienia projektu uchwały Rady Miejskiej Cieszyna w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody dla drzewa pomnika przyrody na terenie Gminy Cieszyn – dokumentacja fotograficzna

Buk pospolity odm. miedzianolistna, park przy Szpitalu Śląskim – widok od strony północno-wschodniej

(stan na dzień 14 czerwca 2024 r.).

Buk pospolity odm. miedzianolistna, park przy Szpitalu Śląskim – widok od strony północno-wschodniej;
zagospodarowanie i użytkowanie terenu wokół drzewa (stan na dzień 14 czerwca 2024 r.).

Buk pospolity odm. miedzianolistna, park przy Szpitalu Śląskim – widok od strony południowej;
zagospodarowanie i użytkowanie terenu wokół drzewa (stan na dzień 14 czerwca 2024 r.).